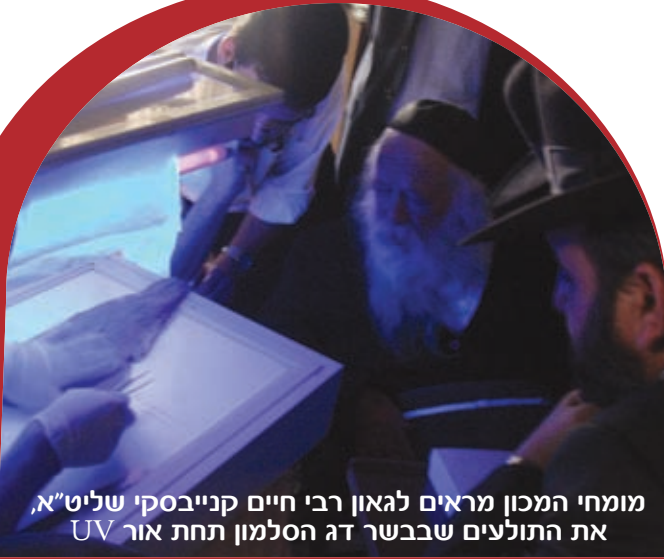

המכון למצוות התלויות בארץ
בראשות הרה"ג שניאור זלמן רווח שליט"א

הבהרה מגדולי ישראל בעניין תולעת אניסאקיס בדגים

מומחי המכון מראים לגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, את התולעים שבבשר דג הסלמון תחת אור UV

מֵרַן הַגְרִי"ש אֵלִישִׁיב וּמֵרַן הַגְר"ש וְאֶזְנֵר, שָׁבוּ וְהִבְהִירוּ אֶת דַּעְתָּם, כִּי לִגְבֵי תוֹלַעַת הָאֲנִיסָאקִיס, הַנּוֹמְצָא עַל חֲלָקִים מֵהַדָּגִים, יֵשׁ לַחֲשׂוֹשׁ לְאִיסוּרֵי תוֹרָה יו"ר הַמְכּוֹן לְמִצְוֹת הַתְּלוּיֹת בְּאַרֶץ, הַגְרֵשׁ"ז רוּחַ, מִסְבִּיר עַל הַבְּעִיּוֹת שֶׁבְּתוֹלַעַת הַ"אֲנִיסָאקִיס", וְגַם מְדַרֵּךְ, בְּאִילוֹ דָּגִים הֵם מְצוּיִים וְכִיצַד נִיְתֵן לְבַדוֹק אֶת הַדָּגִים

בנוסף, הדברים גם נראים לעין כל גם למי שאינם מומחים, בכך שבאותם דגים ממש, כאשר הם בים הפתוח, הם נגועים בהרבה תולעי אניסאקיס וכאשר הם בבריכות ובכלובים בים, הם נקיים לחלוטין. בנוסף, תולעים אלו הקיימים במעי הדג, אינם נכנסים לבשר הדג, אלא לאחר מיתת הדג, ומעבר לכך שכך הוא בטבע שברא הקב"ה בעולמו, שכל בעל חי, כשהוא חי, הוא מתנגד לכניסת בעל חי אחר אל בשרו. גם המציאות מלמדת אותנו, כאשר בדגים שמקפאים אותם עם המעיים שלהם, כגון דגי ההרינג והבקלה מארגנטינה, יש תולעי אניסאקיס לרוב במעיים, אולם הם נקיים לחלוטין בבשר. מאידך, דגים שקודם ההקפאה מוציאים את בני המעיים, אזי תולעי האניסאקיס הנשארים בדפנות הבטן, חוזרים אל הבשר ולכן מוצאים תולעים אלו גם בדפנות הבטן של דגים אלו, וגם בבשר הדג, ולעיתים מוצאים את התולעים כשהם חציים בפנים וחציים בחוץ.

תופעה זו מצויה בכמה מדגי הים, ובפרט אותם הבאים מאלסקה [ארה"ב ורוסיה] ומצובדים בסין, ובדגים המצויים ברשתות השיוק, ניתן לציין את המצב בדגים הבאים: דגי סול [המיובאים מסין]. פלאונדר. קוד. סלמון [מהים הפתוח ומגיעים מארה"ב, קנדה וסין - להבדיל מאלסקה]. אלוסקה פולוק [המיובא מסין] בקלה מרלוזה [המיובא מסין ומגיע מאלסקה ללא בני מעיים לעיבוד בסין - להבדיל מהבקלה מרלוזה בארגנטינה המגיע לתעשיית הפילה עם הבני מעיים ונמצא נקי בתוך הבשר מתולעי אניסאקיס].

אופן הבדיקה

בדגים הנזכרים לעיל, שיש בתוכם תולעי אניסאקיס בבשר הדגים, חלוקים הם לשלושה חלקים.
א. דגי קוד, פלאונדר, פולוק, מרלוזה בקלה [מסין] - חובה להסיר את העור משני הצדדים, ולבדוק היטב ממול מקור אור, שאין תולעים [כעין חוט שקוף ארוך לעיתים ישר ולעיתים מפותל כעין ספירלה]. וכל תולעת יש להסירה מתוך הדג.
ב. דגי סול מסין, יש להסיר את העור השחור, כאשר את העור הלבן כיון שהוא משתקף אפשר להשאיר, ולבדוק ממול מקור אור כאמור.
ג. דגי סלמון מאלסקה [ארה"ב, רוסיה], קנדה, סין ושאר המדינות המגיעים מהים הפתוח, חובה להסיר את עור הדג מכל צדדיו, והבדיקה היא קשה יותר, כיוון שא"א לשקף את בשר הדג, משום שצבע הבשר הוא ורוד והתולעת שקופה. על כן חובה לבדוק היטב תחת מנורה אולטרה סגול בחדר חשוך, שאז קצוות התולעים הנשארים בחוץ, הופכים לצבע לבן ובאמצעות פינצטה, ניתן להסירם מהבשר.
ב"ה לאור ידיעת הבעיה מזה שנים, כל הדגים המשווקים עם חותם "נבדק", של המכון למצוות התלויות בארץ, הם נקיים מכל חשש תולעי אניסאקיס, כאשר צוות מומחי המכון נמצא בכל ייצור וייצור וכל דג ודג נבדק 4 פעמים, על גבי שולחנות אור וכל תולעת מוציאים מבשר הדג.

כפי שפרסמנו במהלך השנים האחרונות לציבור הרחב, במודעות ופרסומים רבים, אודות תולעת "אניסאקיס", שהגם שהיא נמצאת גם בבשר הדגים, מכל מקום היא אסורה כדין שרץ המים, ואין לגביה את ההיתר שנפסק להלכה, אודות "תולעים שבבשר הדג". וכבר בעבר הבאנו את דעתם של רבותינו פוסקי הדור זצ"ל ויבלחט"א מפוסקי דורנו שאסור תולעים אלו.

בשבועות האחרונים העלינו את הסוגיא שוב מחדש אצל גדולי ישראל שליט"א ודעתם, הלכה למעשה, נתפרסמה וגם נכתבה, לאיסור.

נציין את דעתו של מֵרַן הַגְרִי"ש אֵלִישִׁיב שליט"א, אֵלִיו נִכְנְסוּ גַּאֲבִ"ד חִנְיֵי הַיְשִׁיבוֹת הַגְר"מ גְרוֹס שליט"א והַגְר"מ קָאָרְפּ שליט"א וְשָׁאֵלוּ בְּנוֹשָׂא. מֵרַן בִּיקֵשׁ לְדַעַת אֶת דַּעְתוֹ שֶׁל מֵרַן הַגְר"ש וְאֶזְנֵר שליט"א. בַּעֲקֻבֹת זֹאת, נֶאֱמַן בֵּיתוֹ שֶׁל בַּעַל שֵׁבֶט הַלֵּוִי, הַגְר"מ"ש קְלִינֵן, נִכְנַס לְמוֹרוֹ וְרַבּוֹ וְשָׁאֵל בְּנוֹשָׂא. מֵרַן בַּעַל שֵׁבֶט הַלֵּוִי חָזַר עַל הַדְּבָרִים וְעַל כֵּךְ, שִׁישׁ הַחַמְמִיר וְלֹאסוֹר תוֹלַעַת זוּ, וְכִפִּי שִׁכְתָּב וְדָן בַּסְּפָרִי שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בֶּאֱרוּכָה לְאִסוֹר תוֹלַעַת זוּ, שֶׁנִּמְצְאָת גַּם בְּבִנֵי הַמַּעֲיִים וְגַם בְּבֶשֶׂר הַדָּג.

הַגְר"מ גְרוֹס וְהַגְר"מ קָאָרְפּ שָׁבוּ אֶל מֵרַן הַגְרִי"ש אֵלִישִׁיב עִם תְּשׁוּבוֹת מֵרַן הַרֵב וְאֶזְנֵר. בַּעֲקֻבוֹתֵינוּ זֹאת אִמְרַן מֵרַן הַגְרִי"ש אֵלִישִׁיב, שֶׁכֵּן יֵשׁ לְנַהוֹג לְמַעֲשֵׂה.

כן נכנס יו"ר המכון למצוות התלויות בארץ, הגרש"ז רווח, יחד עם הגאון רמ"מ קארפ וצוות מומחי המכון, בקודש פנימה אצל מֵרַן הַגְר"ח קְנִיִּבְסְקִי שליט"א וראה בעיניו את התולעים גם במעי הדג וגם בתוך הבשר ונבהל ממראה עיניו. לאחר ששמע את כל צדדי השאלה, הורה לפרסם לציבור, שיש להיזהר מאד מתולעים אלו, שהם בחשש איסור תורה.

דין שרץ המים

להבהרת הסוגיא וכדי שהציבור לא יחשוש שזה קיים בכל הדגים, מבקש יו"ר המכון הגרש"ז רווח, להבהיר את המציאות, כדי להכירה מקרוב. תולעים רגילים שמצויים בבשר הדגים, שמוותרים, מצויים לרוב בדגי הים, כגון הטפילים הנראים כעין גרגרי אורז, המצויים בדגי ים רבים. אלו מצויים בדגי סול מכל הימות שבעולם, דגי הבקלה מארגנטינה, דגי פולוק מאלסקה, דגי טונה מכל מדינות העולם ועוד. טעם הדין להיות, לימדנו חז"ל, שהוא מפני שתולעים אלו נוצרים בדג ולא באים מבחוץ, וכיון שהם לא שרצו במים אין עליהם דין של "שרץ המים". ואכן, תולעים אלו מצויים רק בבשר הדג ולא במעי הדגים. מאידך, תולעי אניסאקיס, מצויים לרוב במעי הדגים וגם בבשר הדג, ולאחר מעקב ובדיקה עם מומחים אחר "מחזור החיים" של תולעים אלו, ברור שהם שרצו במים, קודם כניסתם אל הדג, כך שדינם כדין "שרץ המים".

כמו כן ניתן להשיג דגים קפואים באריזות חתומות עם חותם המעבדה של המכון, בכל רשתות

